

We Lwowie, dnia 16. listopada 1906.

Aleg. 60

SPRAWOZDANIE

**Wydziału krajowego w przedmiocie pomnożenia
liczby okręgów sanitarnych w r. 1907.**

WYSOKI SEJMIE!

W wykonaniu postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. dz. u. kr., Wydział krajowy przedkłada niniejszem wnioski, w kierunku pomnożenia okręgów sanitarnych, oraz sprawozdanie o aktywowanych na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 31. października 1904 ls. 1584 okręgach.

Okręgi te są następujące :

w Tymbarku,	powiat	Limanowa
„ Radgoszczy	„	Dąbrowa
„ Jedliczu	„	Krosno
„ Rudkach	„	Rudki
„ Ołpinach	„	Jasło
„ Dobrowodach	„	Zbaraż
„ Zawoji	„	Myślenice
„ Knihyniczach	„	Rohatyn
„ Horyńcu	„	Cieszanów
„ Nowem mieście	„	Dobromil
„ Kalwaryi	„	Wadowice
„ Łączku	„	Nowy Sącz
„ Śnietnicy	„	Grybów

Z wyżej wymienionych okręgów nie są jeszcze obsadzone lekarzami okręgi: w Radgoszczy, Rudkach, Dobrowodach, Knihyniczach, Horyńcu i Nowem mieście — przeważnie z powodu braku kandydatów. Zarządzenia odnośne są jednak w toku. — Aktywowanie zaś objętych również uchwałą powyższą, względnie pomnożenie okręgów w powiatach Nowy Targ, Tarnobrzeg i Żółkiew nie mogło jeszcze nastąpić, ponieważ okazała się potrzeba dodatkowego uzupełnienia dat co do miejscowości do okręgów przyłączyć się mających i oznaczenia siedziby urzędowej okręgów.

Od czasu przedłożenia ostatniego sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 1. lipca 1904 do l. 68701 i tabeli okręgów sanitarnych i ich rozkładu ordynacya okręgowej służby lekarskiej postąpiła o tyle, iż obecnie tylko w dwóch powiatach t. j. w Brzozowie i Mielcu nie ma jeszcze okręgów sanitarnych. Co do zmian zaszytych w międzyczasie w siedzibach okręgów nadmieniamy, iż na podstawie uzasadnionej prośby Wydziału pow. w Stanisławowie, popartej opinią c. k. Namiestnictwa i kraj. Rady zdrowia postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 24. stycznia b. r. do l. 1877 aktywować okręg sanitarny w Jezupolu w miejsce utworzonego poprzednio okręgu Stanisławów II., którego obsadzenie ze względu na liczných lekarzy tamże praktykujących okazało się zbędnem.

Ogólna liczba okręgów aktywowanych od wejścia w życie ustawy na wstępie powołanej wynosi dotąd **154**, z których w chwili opracowywania niniejszego sprawozdania wakowało **17**, a to z wliczeniem już sześciu wyżej wymienionych okręgów. Wakanse te spowodowane rezygnacyą, przeniesieniem lub wypadkami śmierci, są tylko czasowemi, i znaczna liczba opróżnionych okręgów, na które konkursy są rozpisane — jak się spodziewać należy — jeszcze w ciągu roku bieżącego lub z początkiem roku 1907 obsadzoną zostanie, zwłaszcza gdy w wypadkach, gdzie pozyskanie kandydatów dla opróżnionych okręgów natrafia na pewne trudności z powodu małych widoków na dochody z praktyki prywatnej w danym okręgu, lub w ogóle trudnych i niekorzystnych warunków materyalnych — Wydział krajowy przyznaje nie tylko podwyższenie pierwotnie ustanowionych ryczałtów na objazdy, ale nadto wpływa na Wydziały powiatowe w kierunku podwyższenia płac tych lekarzy.

Wydział krajowy przestrzega również, ażeby powierzano czynności szczenia od ospy nie tylko w gminach okręgu lecz i w innych gminach, przeważnie lekarzom okręgowym.

Nawiązując do szczegółów sprawozdania przedłożonego Wys. Sejmowi pod dniem 12. lipca 1904 do l. 68.701, w którym podnieśliśmy, że trudności i ujemne strony, jakie z biegiem czasu w wykonywaniu postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17 wystąpiły — spowodowały konieczność rewizyi względnie uzupełnienia ustawy — Wydział krajowy nadmieniamy, iż według otrzymanego pod dniem 9 b. m. (LWk. 112398) pisma c. k. Prezydium Namiestnictwa uchwalona przez Wys. Sejm w dniu 11. listopada 1904 do l. 1663 na skutek przedłożenia Wydziału krajowego nowela do tej ustawy, zmieniająca cały szereg dotychczasowych jej postanowień, otrzymała już Najwyższą Sankcyę.

Po ogłoszeniu tej noweli w dzienniku ustaw i rozp. kraj., Wydział krajowy przystąpi bezzwłocznie do wydania w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem nowej instrukcyi służbowej dla lekarzy okręgowych. — tudzież weźmie pod ścisłą rozwaę sprawę zapewnienia należytej i fachowej kontroli nad czynnościami lekarzy okręgowych, której brak dotychczasowy już w sprawozdaniu z dnia 26. października 1898 do LW. 59.167 podniesionym został — i co również komisya sanitarna Wys. Sejmu w sprawozdaniu swem z dnia 22. października 1904 do ls 1584 zaznaczyła.

Wydział krajowy nie wątpi, iż po wprowadzeniu w życie postanowień uchwalonej noweli do ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. dz. u. kr. i wydaniu na jej podstawie nowej instrukcyi służbowej dla lekarzy okręgowych, dotychczasowe niedomagania w wielu kierunkach uchylone zostaną i działalność okręgów sanitarnych znacznie się podniesie i odpowie intencyom i zamiarom, które uchwaleniem ustawy o organizacyi okręgowej służby zdrowia kierowały.

Nie możemy pominąć tu skonstatowania, iż dodatnie wyniki działalności lekarzy okręgowych w znaczniejszej mierze osiągnane bywają w tych powiatach, które uchwalają do dyspozycyi tych lekarzy pewne kredyty roczne na leki bezpłatnie dostarczać się mające ubogim chorym w gminach okręgu. — Pożądanem też jest, iżby jak największa liczba Wydziałów powiatowych ofiarność tę naśladowała.

Sama bowiem ordynacya i choćby najtroskliwsza opieka lekarska nie osiągnie celu — jeżeli chory z powodu ubóstwa nie jest w stanie zakupić sobie

lekarstw przepisanych, zwłaszcza gdy po ich odbiór odbywać trzeba dłuższą drogę do oddalonej apteki.

Przechodząc do wniosków o upoważnienie do aktywowania dalszej seryi okręgów sanitarnych w r. 1907, Wydział krajowy zaznacza, iż do chwili opracowania niniejszego sprawozdania wpłynęły następujące relacje z żądaniami o pomnożenie okręgów, których potrzeba zaopiniowaną została po myśli §. 4. ustawy przez c. k. Namiestnictwo i kraj. Radę zdrowia a mianowicie:

W Dąbrowie (okręg w **Bolesławiu**) obok istniejącego w Radgoszczy.

W Czortkowie (okręg w **Jagielnicy**) obok istniejącego w Białobożnicy.

W Gródku Jagiellońskim (okręg w **Gródku Jagiel.**) obok istniejących w Janowie, Lubieniu Wielkim i Dąbrowicy.

W Żywcu (okręg w **Ślemieniu** ewentualnie w **Suchy**) obok istniejących w Jeleśni i Milówce.

Nadto otrzymał Wydział krajowy relacje i prośby domagające się pomnożenia okręgów, co do których czynności przedwstępne są już wdrożone, z następujących powiatów:

W Borszczowie (okr. w **Korolówce i Bilczu złotem**) obok istniejącego w Mielnicy.

W Sanoku (okr. w **Bukowsku**) obok istniejących w Jaśliskach, Rymanowie i Mrzygłodzie.

W Rohatynie (okr. w **Bukaczołwach**) obok istniejących w Lipicy dolnej i Knihyniczach.

W Turce (okr. w **Lomnej**) obok istniejących w Turce i Boryni i **w Mościskach** (okr. w **Hussakowie**) obok istniejących w Sądowej Wiszni Krukienicach i Mościskach.

Wreszcie **w Nowym Sączu** (okr. w **Piwnicznej**) obok istniejącego w Łącku.

Na podstawie szczegółów powyższych Wydział krajowy proponuje pomnożenie liczby okręgów sanitarnych w r. 1907. o jedenaście (11), mianowicie w powiatach: Czortków, Dąbrowa, Gródek Jagielloński, Żywiec, dalej w powiatach Borszczów, Mościska, Rohatyn, Sanok, Turka i Nowy Sącz - a to w miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy.

Ponieważ kredyt uchwalony w budżecie za rok 1906 na kosztą podróży lekarzy okręgowych tudzież subwencye dla powiatów na pokrycie ich płac przewidziane §. 12. ustawy w kwocie . . . . . **110.000 koron**, wykazuje zaoszczędzenia z powodu wakowania kilkunastu okręgów - tudzież z uwagi na okoliczność, iż nie wszystkie z proponowanych na rok 1907 okręgów będą mogły być obsadzone, a to dla braku kandydatów, - Wydział krajowy preliminuje na rok 1907 w Rubr. III. budżetu odnośny kredyt w tej samej wysokości, jaki na rok 1906 uchwalonym został.

Powołując się na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 21. listopada 1905 do ls. 4352, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, iż z przyznanego tą uchwałą kredytu w kwocie 10.000 kor. na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych - rozdzielił dotąd w uwzględnieniu wniesionych prośb pomiędzy 15 rodzin ogółem kwotę . . . . . **6.050 koron**

Odnosnie zaś do uchwały Wys. Sejmu z dnia 18. listopada 1905 l. 4184 w sprawie zaopatrzenia lekarzy okręgowych w razie niezdolności do pracy przez ustanowienie emerytury a to za przyczynieniem się funduszu krajowego i samych lekarzy, Wydział krajowy zdaje sprawę, iż dla ostatecznego uzupełnienia zebranych już materyałów i zaopiniowania odnośnego projektu zwrócił się do obu Izb lekar-

skich w kraju, które — jak o tem świadczy wniesiona w roku ubiegłym petycja do Wys. Sejmu — sprawą tą żywo się zainteresowały.

Nadto wobec powziętych przez niektóre Wydziały powiatowe uchwał w kierunku zabezpieczenia emerytur lekarzom okręgowym względnie przyłączenia tychże do odnośnego statutu wydanego dla urzędników powiatu — zaszła potrzeba porozumienia się z Wydziałami pow. w ogólności co do ustanowienia i zasilania funduszu emerytalnego, tudzież ustalenia zasad prowadzenia administracji tym funduszem.

Sprawozdanie tedy i wnioski w tym przedmiocie spodziewa się Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi dopiero na najbliższej sesji — zwłaszcza, gdy oprócz uzupełnień, o których wyżej wspominaliśmy, zajdzie prawdopodobnie jeszcze potrzeba zaprojektowania ponownych zmian w postanowieniach sankcyonowanej dopiero co noweli do ustawy z dnia 2. lutego 1891 N. 17. dz. u. kraj.

Z tych powodów Wydział krajowy preliminuje w Rubr. III. budżetu krajowego na rok 1907 kredyt na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych w takiej samej kwocie, jaka przez Wys. Sejm na ten w r. 1906 uchwaloną została.

Wydział krajowy uprasza :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

- 1) Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.
- 2) Sejm uchwała pomnożenie liczby okręgów sanitarnych w r. 1907 w powiatach : Borszczów, Dąbrowa, Czortków, Gródek jagielloński, Mościska, Sarnok, Rohatyn, Żywiec, Turka, Nowy Sącz.
- 3) Sejm zatwierdza wstawiony w Rubr. III. preliminarza budżetu kraj. na rok 1907 kredyt w wysokości 110.000 K na pokrycie ryczałtów objazdowych, tudzież subwencye dla powiatów, przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891 N. 17. dz. u. kr. tak dla istniejących jak i nowo utworzyć się mających okręgów sanitarnych w r. 1907.
- 4) Sejm zatwierdza wstawiony w Rubr. III. preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 kredyt w kwocie 10.000 Kor. na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca :

Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego.